

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA PIOTR NOWAK przeciwko POLSCE

(Skarga nr 7337/05)

WYROK

STRASBURG

7 grudnia 2010

*Wyrok ten stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji.
Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.*

W sprawie Piotr Nowak przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba w składzie:

Pan Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,

Pan Lech Garlicki,

Pani Ljiljana Mijović,

Pan Ján Šikuta,

Pan Mihai Poalelungi,

Pan Nebojša Vučinić,

Pan Vincent Anthony de Gaetano, *sędziowie*,

oraz Pan Lawrence Early, *Kancierz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 listopada 2010 roku,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 7337/05) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainie wniesionej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na podstawie artykułu 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego, pana Piotra Nowaka („skarżący”), w dniu 27 stycznia 2005 roku.

2. Skarżącego reprezentował pan M. Bogucki, adwokat praktykujący w Przemyślu. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez swojego pełnomocnika, pana Jakuba Wołosiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący podniósł w szczególności, że został bezprawnie zatrzymany.

4. W dniu 25 marca 2009 roku Przewodniczący Czwartej Sekcji Trybunału postanowił powiadomić Rządy Polski i Ukrainy o wpłynięciu skargi

5. W dniu 11 października Przewodniczący Czwartej Sekcji postanowił oddzielić skargę przeciwko Ukrainie od pozostałej części skargi.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

6. Skarżący urodził się w 1979 roku i mieszka w Przemyślu.

7. W 1998 roku skarżącemu został postawiony zarzut napaści na A.B. W dniu 15 kwietnia 1999 roku wszczęto postępowanie karne przeciwko skarżącemu i osobie współoskarżonej. W dniu 9 maja 2000 roku do Sądu Rejonowego w Szczecinie wpłynął akt oskarżenia. Na rozprawie w dniu 27 czerwca 2000 roku obaj oskarżeni byli obecni. Rozprawa została jednak odroczone na późniejszy termin, ponieważ skarżący nie otrzymał aktu oskarżenia. Postępowanie ostatecznie rozpoczęło się w dniu 13 stycznia 2004 roku. Skarżący był obecny na rozprawie.

8. Następnie skarżący wyjechał z Polski. Twierdził, że przed wyjazdem poinformował sąd, że można się z nim kontaktować pod adresem korespondencyjnym w Przemyślu. Kilkakrotnie dzwonił również do sądu pytając o postępy w sprawie. Rząd zakwestionował to stwierdzenie i utrzymywał, że w aktach sprawy nie ma żadnych dowodów na to, że skarżący próbował się skontaktować z sądem. Rząd stwierdził, że skarżący nie poinformował sądu o nowym adresie korespondencyjnym.

9. W dniu 12 lutego 2004 roku skarżący nie stawił się na rozprawie. Sąd Rejonowy w Szczecinie zastosował wobec skarżącego tymczasowe aresztowanie na okres trzech miesięcy. Decyzja brzmiała, jak następuje:

„sąd nakazuje osadzenie Piotra Nowaka w areszcie tymczasowym przez okres trzech miesięcy z uwagi na niestawiennictwo na wezwanie na rozprawę”.

10. W marcu 2004 roku skarżący podjął pracę we Lwowie na Ukrainie.

11. W dniu 20 stycznia 2005 roku, około godziny 11 rano skarżący zgłosił się na posterunek policji w Lwowie, by poinformować o kradzieży samochodu kolegi. Funkcjonariusze sprawdzili jego paszport, dane osobowe i zamknęli go w celi. Kiedy zapytał o przyczynę aresztu, odpowiedzieli mu, że jest „międzynarodowym złodziejem”. Następnie skarżący został przesłuchany przez funkcjonariuszy. Twierdzi on, że w trakcie przesłuchania funkcjonariusze ciężko go pobili oraz gasili zapalki i papierosy na jego nadgarstku i przedramieniu.

12. W dniu 24 stycznia 2005 roku doręczono mu decyzję policji dotyczącą dobrowolnego wydalenia.

13. Skarżący pozostawał na posterunku policji do popołudnia w dniu 24 stycznia 2005 roku, kiedy to został przewieziony do polskiego punktu kontroli granicznej w Medyce, gdzie dotarł około godziny 19,00. Około godziny 20,00 został zbadany przez lekarza, który zauważył blizny od przypalania papierosami na jego lewym przedramieniu i udzielił mu pomocy medycznej.

14. Skarżący został zatrzymany na podstawie nakazu zatrzymania z dnia 12 lutego 2004 roku i listu gończego wydanego przez komisariat policji w Szczecinie w dniu 2 sierpnia 2004 roku. Skarżący następnie został przewieziony do Aresztu Śledczego w Przemyślu.

15. W dniu 25 stycznia 2005 roku skarżący złożył do sądu wniosek o uchylenie tymczasowego aresztowania. Zobowiązał się do pozostania w Polsce do czasu zakończenia postępowania. Wniosek dotarł do właściwego sądu w dniu 1 lutego 2005 roku.

16. W dniu 31 stycznia 2005 roku skarżący został zbadany przez lekarza więziennego. Lekarz stwierdził, że skarżący ma dwa oparzenia po papierosie o wielkości 0,5 cm na lewej ręce, a także dwa podobne ślady na lewym nadgarstku i jeden na przedramieniu. Skarżący miał również otarcia na górnej i dolnej wardze oraz złamany przedni ząb.

17. Skarżący twierdził, że otrzymał nakaz aresztowania z dnia 12 lutego 2004 roku w dniu 2 lutego 2005 roku. Rząd zakwestionował to twierdzenie, utrzymując, że skarżący otrzymał zawiadomienie z sądu w dniu 1 lutego 2005 roku.

18. W dniu 4 lutego 2005 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie nie uwzględnił wniosku skarżącego z dnia 25 stycznia 2005 roku. Sąd podniósł, że skarżący wyjechał z kraju i nie stawiał się na rozprawy, co spowodowało utrudnienia w postępowaniu.

19. W dniu 8 lutego 2005 roku skarżący złożył kolejny wniosek o uchylenie tymczasowego aresztowania.

20. W dniu 11 lutego 2005 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie wydał postanowienie o uchyleniu tymczasowego aresztowania pod warunkiem wpłacenia poręczenia majątkowego w kwocie 2 000 złotych (PLN – ok. 500 EUR). Sąd zakazał również skarżącemu opuszczenie kraju. Postanowienie zostało doręczone skarżącemu później, w nieznanym terminie.

21. W dniu 14 lutego 2005 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie otrzymał zażalenie na zatrzymanie przez ukraińską policję w dniu 20 stycznia 2005 roku. W dniu 23 lutego 2005 roku Sąd Rejonowy nie uwzględnił zażalenia dotyczącego zatrzymania przez policję polską w dniu 24 stycznia 2005 roku. Sąd uznał, że zatrzymanie było zasadnie, prawidłowe i legalne.

22. W dniu 28 lutego 2005 roku skarżący wpłacił poręczenie majątkowe i tego samego dnia został zwolniony z aresztu.

23. W dniu 12 grudnia 2005 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie uznał skarżącego za winnego i orzekł wobec niego karę grzywny w wysokości 2 000 złotych.

24. Zarówno skarżący, jak i oskarżyciel złożyli apelacje od wyroku. W dniu 28 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie uchylił wyrok sądu pierwszej instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

25. W dniu 11 marca 2008 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie wydał wyrok, na mocy którego uniewinnił skarżącego. Wyrok jest prawomocny.

26. W dniu 29 maja 2008 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie uznał zasadność skargi złożonej przez skarżącego na przewlekłość postępowania karnego przed Sądem Rejonowym w Szczecinie i przyznał skarżącemu odszkodowanie w wysokości 3 000 złotych.

27. W dniu 29 października 2008 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie na podstawie artykułu 552 § 4 Kodeksu postępowania karnego oddalił wniosek skarżącego o zadośćuczynienie za niesłuszne aresztowanie. Sąd zwrócił uwagę, że skarżący nie stawiał się na rozprawie w dniu 13 stycznia 2004 roku, na której został poinformowany o terminie kolejnej rozprawy tj. 12 lutego 2004 roku. Jako, że skarżący nie stawiał się na rozprawie, sąd zastosował tymczasowe aresztowanie. Następnie sąd zarządził poszukiwanie skarżącego listem gończym. Skarżący został zatrzymany w dniu 24 stycznia 2005 roku i zwolniony w dniu 28 lutego 2005 roku. Sąd podniósł, że choć skarżący istotnie był aresztowany przez 36 dni, a następnie zwolniony, jednak tymczasowe aresztowanie nie może być uznane za „oczywiście niesłuszne.” Wyпływało ono z faktu, że skarżący uchylał się przed wymiarem sprawiedliwości i że wydano za nim list gończy. Sąd uznał, że zatrzymanie skarżącego było w okolicznościach sprawy uzasadnione i że jego wniosek powinien zostać oddalony.

28. Skarżący nie odwołał się od tego wyroku.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

A. Przepisy dotyczące aresztowania

29. Artykuł 244 Kodeksu postępowania karnego z 1997 roku, który wszedł w życie w dniu 1 września 1998 roku stanowi, że zatrzymanego należy natychmiast poinformować o przyczynach zatrzymania i o przysługujących mu prawach.

30. Artykuł 246 stanowi, że każdemu zatrzymanemu przysługuje zażalenie do sądu, w którym zatrzymany może się domagać zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jego zatrzymania. Zażalenie musi zostać niezwłocznie przekazane właściwemu sądowi rejonowemu, który również niezwłocznie je rozpoznaje. W przypadku stwierdzenia nielegalności lub bezzasadności zatrzymania, sąd zarządza natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

B. Przepisy dotyczące aresztu tymczasowego

31. Kodeks postępowania karnego definiuje areszt tymczasowy jako jeden z tzw. „środków zapobiegawczych.” Pozostałymi środkami zapobiegawczymi są: poręczenie majątkowe, dozór policji, poręczenie osoby godnej zaufania, poręczenie społeczne, zawieszenie oskarżonego w określonej działalności i zakaz opuszczania kraju.

Artykuł 249 § 1 wyznacza ogólne podstawy zastosowania środków zapobiegawczych:

„1. Środki zapobiegawcze można stosować w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, a wyjątkowo także w celu zapobiegnięcia popełnieniu przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa; można je stosować tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo.”

(...)

3. Przed zastosowaniem środka zapobiegawczego sąd albo prokurator stosujący środek przesłuchuje oskarżonego, chyba że jest to niemożliwe z powodu jego ukrywania się lub jego nieobecności w kraju...”

Artykuł 258 wymienia podstawy zastosowania aresztu tymczasowego. W istotnej części stanowi on, co następuje:

„1. Tymczasowe aresztowanie może nastąpić, jeżeli::

(1) zachodzi uzasadniona obawa ucieczki lub ukrywania się oskarżonego, zwłaszcza wtedy, gdy nie można ustalić jego tożsamości albo nie ma on w kraju stałego miejsca pobytu;

(2) zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne;

2. Jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, albo gdy sąd pierwszej instancji skazał go na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą.”

Kodeks określa granice, w których sąd może kontynuować określony środek zapobiegawczy. Artykuł 257 stanowi w istotnej części, co następuje:

„1. Tymczasowego aresztowania nie stosuje się, jeżeli wystarczający jest inny środek zapobiegawczy..”

Artykuł 259 § 1 stanowi, co następuje:

„1. Jeżeli szczególne względy nie stoją temu na przeszkodzie, należy odstąpić od tymczasowego aresztowania, zwłaszcza gdy pozbawienie oskarżonego wolności:

(1) spowodowałoby dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo,

(2) pociągałoby wyjątkowo ciężkie skutki dla oskarżonego lub jego najbliższej rodziny.”

Artykuł 259 § 3 stanowi, co następuje:

„Tymczasowe aresztowanie nie może być stosowane, jeżeli przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku, chyba że sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem.”

Artykuł 259 § 4 precyzuje, że zasady wymienione w artykule 259 § 3 nie mają zastosowania, kiedy oskarżony ukrywa się, uporczywie nie stawia się na wezwania lub w inny bezprawny sposób utrudnia postępowanie albo gdy nie można ustalić jego tożsamości.

C. Obowiązki oskarżonego

32. W myśl artykułu 75 Kodeksu postępowania karnego oskarżony, który nie pozostaje na wolności, jest obowiązany stawić się na każde wezwanie w toku postępowania karnego oraz zawiadamiać organ prowadzący postępowanie o każdej zmianie miejsca swego zamieszkania lub pobytu trwającego dłużej niż 7 dni, o czym należy oskarżonego uprzedzić przy pierwszym przesłuchaniu.

D. Odszkodowanie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie

33. Przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, zatytułowanego „Odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie” przewidują odpowiedzialność Skarbu Państwa w przypadku niesłusznego skazania lub pozbawienia wolności w toku postępowania karnego.

Artykuł 552 w istotnej części stanowi, co następuje:

„1. Oskarżonemu, który w wyniku wznowienia postępowania lub kasacji został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien był ponieść.

...

4. Odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania.”

34. W myśl artykułu 555 wniosek o odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie należy złożyć w ciągu roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie karne.

35. Postępowanie związane z wnioskiem w oparciu o artykuł 552 następuje po zakończeniu postępowania karnego, w którym nastąpiło osadzenie w areszcie i jest od niego niezależne. Wnioskodawca może *post factum* ubiegać się o stwierdzenie, czy jego zatrzymanie było uzasadnione. Nie może jednak zakwestionować legalności tymczasowego aresztowania w trakcie jego trwania i otrzymać zwolnienia z aresztu.

E. Środki cywilne

36. Artykuł 23 Kodeksu cywilnego zawiera otwartą listę tak zwanych „dóbr osobistych” Właściwy zapis stanowi, co następuje:

„Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.”

Artykuł 24 § 1 Kodeksu cywilnego stanowi:

„Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.”

Artykuł 445 § 1 Kodeksu cywilnego, mający zastosowanie w przypadku uszkodzenia ciała lub uszczerbku na zdrowiu w wyniku bezprawnego działania lub zaniedbania ze strony funkcjonariusza państwowego, stanowi, co następuje:

„...sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.”

W myśl artykułu 448 Kodeksu cywilnego, osoba, której dobra osobiste zostały naruszone, może ubiegać się o odszkodowanie. Przepis w odnośnym fragmencie stanowi, co następuje:

„W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia...”

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 5 § 1 KONWENCJI

37. Skarżący podniósł zarzut, w oparciu o artykuł 5 Konwencji, że został nielegalnie zatrzymany. Artykuł 5 § 1 we właściwej części stanowi, jak poniżej:

„1. Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności z wyjątkiem następujących przypadków i w trybie ustalonym przez prawo:

(...)

(c) zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą lub jeśli jest to konieczne w celu zapobieżenia popełnieniu takiego czynu lub uniemożliwienia ucieczki po jego dokonaniu...;

38. Rząd stwierdził, że skarżący nie wyczerpał wszelkich dostępnych środków krajowych. W szczególności skarżący nie odwołał się od postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 12 lutego 2004 roku (doręzonego w dniu 1 lutego 2005 roku). Ponadto skarżący nie odwołał się od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 października 2008 roku oddalającego wniosek o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie na podstawie artykułu 552 Kodeksu postępowania karnego. Wreszcie, Rząd był zdania, że skarżący mógł złożyć wniosek o zadośćuczynienie na podstawie artykułów 23 i 24 Kodeksu cywilnego (ochrona dóbr osobistych).

39. Skarżący twierdził, że odwołanie od wyroku z dnia 29 października 2008 roku nie miało szans powodzenia.

40. Trybunał stale podkreśla w swoich wyrokach zasadę, iż skarżący musi wyczerpać wszelkie dostępne środki krajowe, w przypadku których zachodzi szansa, że okażą się skuteczne i wystarczające. Jeżeli podjęta została próba skorzystania z określonego środka, to nie jest konieczne korzystanie z innych środków, które mają podobny cel (por. *Yaşa przeciwko Turcji*, wyrok z dnia 2 września 1998 roku, *Sprawozdania z wyroków i decyzji* 1998-VI, § 71).

41. Odnośnie stwierdzenia Rządu, że skarżący nie odwołał się od decyzji z dnia 12 lutego 2004 roku, Trybunał zauważa, że skarżący złożył w dniu 25 stycznia 2005 roku wniosek o uchylenie aresztu (por. ustęp 15 powyżej). Celem skarżącego w wykorzystaniu tego środka było poddanie rewizji decyzji o aresztowaniu tymczasowym i uzyskanie zwolnienia. W okolicznościach sprawy środek ten był adekwatny i skuteczny w rozumieniu artykułu 35 Konwencji.

42. Co się tyczy sprzeciwu Rządu odnośnie faktu, że skarżący nie odwołał się od decyzji oddalającej jego wniosek o zadośćuczynienie oraz nie złożył wniosku o zadośćuczynienie w oparciu o artykuły 23 i 24 Kodeksu cywilnego, Trybunał zauważa, że prawo do zbadania legalności aresztowania tymczasowego przez sąd i prawo do otrzymania zadośćuczynienia za wszelkiego rodzaju pozbawienie wolności z naruszeniem artykułu 5 są dwoma osobnymi uprawnieniami (por. *Feliński przeciwko Polsce*, nr 31116/03, § 41, 42, 7 lipca 2009 roku).

43. W związku z tym Trybunał zauważa, że skarżący nie wnosi skargi ze względu na fakt, iż nie otrzymał on zadośćuczynienia za tymczasowe aresztowanie z naruszeniem artykułu 5 § 5 Konwencji.

44. Zatem pierwotny sprzeciw Rządu powinien zostać oddalony.

45. Co do meritum sprawy, Rząd utrzymywał, że tymczasowe aresztowanie wobec skarżącego zostało zastosowane zgodnie z artykułem 5 § 1 Konwencji. Zdaniem Rządu istniało wysokie prawdopodobieństwo, że skarżący dopuścił się przestępstwa, o które został oskarżony. Ponadto tymczasowe aresztowanie opierało się na nakazie sądowym, zatem było „legalne”. Ponadto stanowisko władz krajowych nie było arbitralne ze względu na fakt, że skarżący świadomie unikał sprawiedliwości i wyjechał za granicę.

46. Skarżący odparł, że po opuszczeniu Polski kilkakrotnie kontaktował się z władzą sądowniczą w kraju, ale został poinformowany, że postępowanie przeciwko niemu zostało zawieszone. Następnie kwestionował wszelkie oświadczenia Rządu.

47. W przedmiotowej sprawie Trybunał rozważył na wstępie, czy zatrzymanie skarżącego było „legalne” i przeprowadzone „w trybie określonym przez prawo” zgodnie z artykułem 5 § 1 Konwencji. Trybunał zauważa, że w maju 2000 roku do Sądu Rejonowego w Szczecinie wpłynął akt oskarżenia przeciwko skarżącemu w związku z zarzutami napaści. Skarżący był obecny na rozprawie w dniu 13 stycznia 2004 roku, podczas której został poinformowany o

terminie kolejnej rozprawy. Nie stawiał się na niej, ponieważ w międzyczasie wyjechał z Polski (por. ustępy 7- 9 powyżej). W dniu 12 lutego 2004 roku Sąd Rejonowy zarządził osadzenie skarżącego w areszcie z uwagi na fakt, że nie stawiał się na wezwanie na rozprawę.

48. Skarżący podniósł argument, że kontaktował się z sądem kilkakrotnie, informując o nowym adresie. Trybunał zauważa jednak, że Sąd Okręgowy w Szczecinie podczas postępowania o przyznanie zadośćuczynienia ustalił, że Sąd Rejonowy w Szczecinie nie znał miejsca pobytu skarżącego. Ponadto Sąd Okręgowy potwierdził, że skarżący uchylał się przed wymiarem sprawiedliwości i świadomie nie stawiał się na wezwania (por. ustęp 27 powyżej).

49. W związku z powyższym Trybunał uznaje, że tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec skarżącego było zgodne z prawem krajowym i uzasadnione oraz mieściło się w granicach artykułu 5 § 1(c) Konwencji, jako, że miało na celu doprowadzenie skarżącego przed właściwe organa władzy z uwagi na podejrzenie popełnienia przestępstwa.

50. W świetle wszelkich dostępnych materiałów Trybunał nie znajduje żadnych dowodów, by tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec skarżącego było nielegalne lub zastosowane w sposób inny, niż “w trybie ustalonym przez prawo” w rozumieniu artykułu 5 § 1.

51. Co za tym idzie, skarga na podstawie artykułu 5 § 1 jest w sposób oczywisty niedopuszczalna jako oczywiście nieuzasadniona w rozumieniu 35 §§ 3 i 4 Konwencji.

II. DOMNIEMANE NARUSZENIE 5 § 3 KONWENCJI

52. Skarżący podniósł zarzut, że nie został niezwłocznie doprowadzony przed sąd. Powoływał się na artykuł 5 § 3 Konwencji, który we właściwej części stanowi, co następuje:

„Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 lit. niniejszego artykułu powinien zostać niezwłocznie postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej (...)”

A. Dopuszczalność skargi

53. Rząd stwierdził, że skarżący nie wyczerpał wymaganych krajowych środków prawnych. Podkreślał, że skarżący mógł być zaskarżyć artykuł 249 § 3 Kodeksu postępowania karnego, który stanowił podstawę decyzji o aresztowaniu tymczasowym i nakazie aresztowania, do Trybunału Konstytucyjnego. Rząd podkreślił, że postanowienia Kodeksu nie ustanawiają mechanizmu niezwłocznej weryfikacji sądowej decyzji o aresztowaniu tymczasowym po zatrzymaniu oskarżonego, który unika wymiaru sprawiedliwości. Zdaniem Rządu skarżący mógł również złożyć sprawę do sądu cywilnego na podstawie artykułów 23 i 24 Kodeksu cywilnego (ochrona dóbr osobistych) twierdząc, że sądowa weryfikacja jego aresztu nie była automatyczna.

54. Skarżący zakwestionował oświadczenia rządu.

55. Trybunał odnotowuje, że wyrażając sprzeciw, Rząd nie podał przepisu Konstytucji, z którym Kodeks postępowania karnego pozostaje w sprzeczności. Rząd nie podał żadnych szczegółów dotyczących treści potencjalnej skargi do Trybunału Konstytucyjnego. Zatem Trybunał uznaje, że w przedmiotowej sprawie skuteczność konstytucyjnego odwołania nie została udowodniona.

56. Jak dotąd Rząd utrzymywał, że skarżący mógł być wszcząć postępowanie cywilne, Trybunał zauważa jednak, że w myśl artykułu 448 Kodeksu cywilnego postępowanie o odszkodowanie może zostać wszczęte tylko, o ile domniemane naruszenie prawa jest wynikiem działań niezgodnych z prawem lub zaniedbania. Wydawałoby się, że brak automatycznej kontroli sądowej aresztu tymczasowego wobec skarżącego był zgodny z

prawem (por. *Ladent przeciwko Polsce* nr 11036/03, § 75, ETPC 2008- ... (streszczenia)). Zatem w okolicznościach przedmiotowej sprawy działanie w myśl artykułu 23 lub 24 Kodeksu cywilnego nie dałoby skarżącemu rzetelnych perspektyw sukcesu. Zatem sprzeciw Rządu musi zostać odrzucony.

57. Zatem Trybunał uznaje, że niniejsza skarga nie jest w sposób oczywisty bezzasadna w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Trybunał zauważa ponadto, że nie jest ona niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn, musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Oświadczenia stron.

58. Skarżący stwierdził, że po aresztowaniu w dniu 24 stycznia 2005 roku nie został doprowadzony przed sąd w myśl artykułu 5 § 3 Konwencji.

59. Rząd nie odniósł się do meritum skargi.

2. Ocena Trybunału.

60. Trybunał ponownie zauważa, że w rozumieniu 5 § 3 musi istnieć ochrona jednostki zatrzymanej lub aresztowanej w związku z popełnieniem przestępstwa poprzez kontrolę sądową. Kontrola sądowa musi spełniać wymogi bycia niezwłoczną i z urzędu (por. *Ladent*, cytowany powyżej, § 72).

61. W przedmiotowej sprawie Trybunał zauważa, że Sąd Rejonowy w Szczecinie wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu skarżącego w dniu 12 lutego 2004 roku. W postanowieniu wskazano, że skarżący miał pozostać w areszcie przez okres trzech miesięcy z uwagi na niestawiennictwo na wezwanie na rozprawę (por. ustęp 9 powyżej). Skarżący został zatrzymany w dniu 24 stycznia 2005 roku przez polską straż graniczną i aresztowany na podstawie wyżej wymienionego postanowienia. Trybunał zauważa, że po aresztowaniu skarżącego z uwagi na uzasadnione podejrzenie, że dopuścił się on przestępstwa, nie było kontroli sądowej z urzędu odnośnie jego zatrzymania. W okolicznościach takich, jak powyższe, w których skarżący został aresztowany na podstawie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu wydanego podczas jego nieobecności, prawo krajowe nie zapewnia możliwości kontroli z urzędu i uzależnia ją od wniosku osoby zatrzymanej. Trybunał zauważa, że artykuł 5 § 3 Konwencji nie zapewnia żadnych wyjątków od wymogu doprowadzenia osoby przed sąd lub inny organ władzy sądowej po aresztowaniu lub zatrzymaniu. Inny wniosek byłby sprzeczny z brzmieniem *explicite* niniejszego zapisu (por. *Ladent* cytowany powyżej § 75).

62. Zatem doszło do naruszenia artykułu 5 § 3 Konwencji.

III. INNE DOMNIEMANE NARUSZENIA KONWENCJI

63. Skarżący podniósł zarzut na podstawie artykułu 6 Konwencji, że postępowanie karne przeciwko niemu było niesprawiedliwe. Wniósł również skargę na podstawie artykułu 14 Konwencji, że był dyskryminowany ze względu na pochodzenie etniczne.

64. Trybunał uznaje, że fakty w sprawie nie ujawniają zaistnienia naruszenia powyższych przepisów. Zatem skargi te są w sposób oczywisty niedopuszczalne w rozumieniu artykułu 35 § 3 i na podstawie artykułu 35 § 4 muszą zostać odrzucone.

IV. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

65. Artykuł 41 Konwencji stanowi, co następuje:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi taka potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

66. Skarżący zażądał 100 000 euro (EUR) zadośćuczynienia za szkodę niematerialną.

67. Rząd zakwestionował to żądanie.

68. Trybunał zasądza na rzecz skarżącego 2 000 (EUR) za szkodę niematerialną.

B. Koszty i wydatki

69. Skarżący nie zażądał zwrotu kosztów i poniesionych wydatków.

C. Odsetki za zwłokę

70. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę zostały oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę o naruszenie artykułu 5 § 3 za dopuszczalną, zaś pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 5 § 3 Konwencji;
3. *Uznaje*
 - (a) że pozwane państwo ma zapłacić skarżącemu w ciągu trzech miesięcy od daty, w której wyrok stanie się prawomocny, zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, kwotę EUR 2,000 (dwa tysiące euro) za szkody niematerialne powiększoną o wartość wszelkich podatków ewentualnie należnych od tej kwoty. Powyższa kwota winna zostać przeliczona na walutę polską według kursu z dnia płatności;
 - (b) po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty winny zostać naliczane od tej kwoty zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe;
4. *Oddala* pozostałą część żądania skarżącego dotyczącego słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie dnia 7 grudnia 2010 roku, zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Lawrence Early

Nicolas Bratza

Kanclerz Sekcji

Przewodniczący